

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Primvm. eod. Tit. in 6. Romana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

legitimo impedimento cessante, sacerdotium non accipiant, ipso iure priuationem incurrun, iuxta c. licet canon, 14. de elect. iun. Clem. vn. hoc tit. & dixi supra c. 1.

CAPITVLVM PRIMVM.
cod. Tit. in 6.

Romana.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Rhemenfis ob causam iustam excommunicauerat Officialem, seu Vicarium generalem Suffraganei sui. Dubitatum fuit, vtrum hæc sententia afficiat etiam eos, qui ab eodem Generali Vicario in officio eius gerendo (vel in totum, vel in partem) substituti sunt: Et acta ita substitutorum à Generali Vicario, seu Officiali valida essent. Ad primum respondet Innocent. IV. Quod Vicarij substituti, seu vicem gerentes ipsius Officialis, propter eius excommunicationem, censurâ eadem non afficiantur: cum exercendo officium, seu ministerium sibi commissum, non ideo communicent in crimine, ob quod excommunicatio in Officialem lata est. Ad alterum respondet: Acta Vicariorum substitutorum irrita esse, si ab ipso tantummodo Officiali, qui excommunicatus est, iurisdictionem acceperint.

SUMMARIUM.

1. Vicariorum tres species sunt: prima eorum, qui à lege seu canone constituuntur, secunda, qui ab homine; tertia, qui substituti in eadem iurisdictione dicuntur.
2. Generalis in spiritualibus Vicarius Episcopi habet ordinariam potestatem.
3. Vicarij temporales nec ordinariam, nec delegatam iurisdictionem habent; sed veluti ordinariam.
4. Discrimen inter Vicarium Episcopi Generalem in spiritualibus tantum, & Vicarium eiusdem Generalem in temporalibus tantum.

5. *Vi Vicarius in spiritualibus generalis sit, debet ei esse commissa generalis locorum seu totius diœcesis, & causarum.*
6. *Requiritur etiam, vt sit Vicarius seu Officialis principalis.*

Quandoque duo sunt Vicarij seu Officiales in diœcesi, quorum vnus principalis est, alter vero minus principalis, qui tantum in quibusdam casibus præest Confessorio: & iste non potest esse delegatus Sedis Apostolicae, nisi aliam dignitatem habeat, vel Ecclesia Cathedralis Canonicus sit.

7. *Si duo sunt Officiales æquè principales, rescriptum gratiæ v. g. dispensationis faciendæ, presentari potest vni ex illis, cui impetrans maluerit, eritq; locus preuentioni; ita vt post presentationem vni factam, alter se immiscere non possit.*
8. *Vicarius Generalis seu Officialis Episcopi, vt ei in episcopali tribunali substitutus est, eadem cum Episcopo persona censetur; vnde, sicut Episcopus, Metropolitanano subiectus est, secus est, si vniciuata persona delinquat; tunc enim Episcopus iudex est.*
9. *Potest Episcopus de delicto aut negligentia Vicarij in officio suo commissa cognoscere, eumque punire; ita vt Archiepiscopus se immiscere non queat, nisi Episcopus requisitus cognoscere, & factum emendare negligat.*
10. *Vicarius Generalis alium sibi non similem substituere in officio Vicariatus potest; eius tamen excommunicatio in substitutum non redundat, nisi in crimine, ob quod ille excommunicatus, sciret illi communicare.*
11. *Ex causa necessitatis propter absentiam, vel infirmitatem, Vicarium etiam sibi similem, hoc est, cum simili iurisdictione substituere potest.*
12. *Si iussu seu auctoritate Episcopi alium sibi substituat, absolute, & ad tempus longum, valet substitutio.*
13. *Vicarius delegare potest non suo iure, sed iure ac potestate sibi commissa ab Ordinario.*

14. Vicario Generali excommunicato, atque vitando, si is ab eo solo iurisdictionem accepit, ea vi non potest, si res adhuc integra sit, & causa nondum capta: sed eius iurisdictione respectu eius causa non suspenditur, sed absolui potest.
15. Per mortem, vel renunciationem Episcopi extinguitur omnis iurisdictione Vicarij.
16. Mortuo Episcopo Capitulum Cathedralis Vicarium confirmare debet, vel eodem, alium substituere, idque intra decem dies post mortem, qui vacante sede Episcopalem iurisdictionem loco & in re Capituli exercet.

Pro pleniore doctrina in primis dubitari potest: Quotuplex sit Vicarius, Resp. ex doctrina Roberti Maranta de ordine iudiciorum, p. 4. d. 5. n. 6. In iure potissimum reperiri tres species vicariorum, seu locum tenentium, Prima species eorum est, qui à lege, seu canone constituti dicuntur, ita ut propriam & ordinariam iurisdictionem obtineant, quamvis subiectam & subordinatam principali. Talis Vicarius est Archidiaconus, iuxta c. 1. de offic. Archidiaconi.

Altera species Vicariorum est, qui ab homine, videl. Superiore ordinario constituuntur, ita ut potestatem, vel iurisdictionem diuersam obtineant à constituyente: Et horum aliqui iurisdictionem habent delegatam ad vniuersitatem causarum; aliqui verò ordinariam. Exemplum huius distinctionis, quod attinet ad iurisdictionem etiam externi fori, habes in Vicarijs ruralibus, de quibus dixi in c. 1. de offic. Archipresbyteri, Sin autem sermo sit de Vicarijs in foro internæ iurisdictionis tantum, exemplum habes in Vicarijs parochiarum: Alij enim iurisdictionem seu curam animarum quasi ordinariam habent; intellige secundum exercitium, seu vtilem, non directam, uti explicauimus in c. 3. extrà, hoc tit. Alij verò sunt Vicarij habentes iurisdictionem, seu potius partem iurisdictionis delegatam: Et hi dici solent Cooperatores Parochorum; cum enim iurisdictione aliqua præditi sint, & non ordinaria, ut constat; se-

quitur, quòd habeant delegatam ab ipsis Parochis, seu Curatis.

Tertia species Vicariorum est, qui ab homine ita constituuntur, ut iurisdictionem non diuersam, sed eandem habeant cum constituyente, quamuis alio modo, videl. cum dependentia ab ipso constituyente. Et hi proprio nomine *substituti* in eadem exercenda iurisdictione dici solent: Quare licet ordinariam iurisdictionem sibi concessam habeant, tamen nullam in ea ius vel titulum obtinent, sed veluti opera locata deseruiunt: ideoque temporales sunt, & amobiles.

Ex hoc genere Vicariorum in primis est generalis in spiritualibus Vicarius Episcopi: habet enim iurisdictionem ordinariam, non delegatam, sicuti contra Goffredam tit. de offic. vicarij, docet Innoc. in c. sua, eod. tit. Gl. in e. 2. eod. in 6. ver. officialem, & alia Gl. in c. Romana, 3. de appellat. in 6. ver. generaliter, Specul. lib. 1. speculi, p. 1. tit. de offic. ordinarij, n. 2. Felinus in rubr. de offic. delegati, n. 4. Et probatur inde: Quia Vicarius generalis eandem habet iurisdictionem cum Episcopo, in cuius tribunali causas cognoscit, & iudicat: Episcopus autem ordinariam habet: Ergo & Vicarius eius generalis, seu principalis Officialis. Ita inter alios ratiocinatur Bertachinus tract. de Episcopis, lib. 4. p. 7. q. 9. n. 11. Præterea; Iurisdictione delegata licet ab ordinaria iurisdictione derivata sit atque dependens, tamen est diuersa, seu distincta; sicuti lumen v. g. à sole distinguitur: quomobrem à iudice delegato ad delegantem appellari potest, c. super quæstionum, 27. §. Porrò, de offic. delegati. Sed à Vicario generali ad Episcopum appellari non potest, propter rationem, quæ affertur in c. Romana 3. de appellat. in 6. & c. 2. de consuet. in 6. quia non est appellatio ab eodem ad eundem. Ergo Vicarius generalis delegatus non est, sed ordinarius, seu potius substitutus Ordinario in eadem iurisdictione. Interim verò non prohibetur Episcopus, vel similem iurisdictionem obtinens, Vicario suo quædam specialiter delegare, ut infra dicam.

Cæterum, qui in parochijs Vicarij temporales loco alterius absentis, aut infirmi

constituuntur, iurisdictionem in foro interno habent; & non ordinariam. Quia ordinariam iurisdictionem habens proprio iure vititur, officiumque administrat, iuxta l. more, 5. de iurisdic. At verò Vicarius temporalis ius nullum in parochia habet, sed ut mercenarius deseruit, pro libitu amobilis. Sed neque delegatam iurisdictionem obtinet; cum non diuersam, sed omnino eandem exerceat eius, cuius locum aut vicem gerit: Igitur habet iurisdictionem veluti ordinariam; cum sit substitutus in ordinaria iurisdictione, officio, aut cura.

Secundò dubitatur: Vtrum discrimen sit inter Vicarium generalem, & Officialem principalem Episcopi, vel similem iurisdictionem gerentis. Resp. In iure canonico appellationes istas pro eodem accipi, vti colligitur ex c. vlt. iun. Gl. margin. infra hoc tit. & Trid. sess. 24. c. 16. de reform. & docet Syl. ver. Vicarius, in princ. Sbroz. de Vicario Episc. lib. 1. q. 7. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 29. n. 11.

Est autem Vicarius Episcopi alius simpliciter generalis, cui administratio tam in spiritualibus, quam temporalibus commissã est. Alius autem generalis secundùm quid: Et tum vel in spiritualibus tantùm, vel dantaxat in temporalibus. Inter vtrumque horum duplex discrimen est: I. Vicarius seu Administrator generalis Episcopi in temporalibus laicus esse potest, spectato hodierno iure, vti ex communi docet Sbroz. lib. 1. q. 3. n. 5. Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 46. n. 14. Sed Vicarius in spiritualibus Clericus esse debet, cum spiritualia negotia laicis committi non possint, cap. 2. de iudicijs. Alterum discrimen: Vicarius in temporalibus tantùm delegatus sum. Pontificis esse non potest, nisi alia ratione dignitatem, ac præminentiam in Ecclesia habeat.

Sed ad generalem Vicarium Episcopi in spiritualibus frequentes literæ iustitiæ, & gratiæ à Curia Romana destinantur, vti testatur Sbroz. lib. 1. q. 49. Verùm cum ad has regiones ultramontanas literæ Apostolicæ destinantur, Officiali inscriptæ sunt. Cum enim Vicarius generalis, seu Officialis iurif-

dictionem Episcopalem in eodem tribunali exerceat, inde præminentiam trahit, vt eius officium inter dignitates numeretur.

Requiritur tamen ad generalem vicarium, vt tum generalitas locorum, seu totius diocesis, tum verò generalitas causarum ipsi commissã sit. Sin verò Vicarius, aut Officialis Episcopi solùm constitutus sit pro ciuitatensibus: non potest censerì generalis. Sed iurisdictione eius censebitur diuersa à iurisdictione Episcopali, non ab similibus iurisdictioni Vicariorum ruralium: vt proinde nec ipse Sedis Apostolicæ delegatus esse possit, argum. Clem. 2. de rescript. & docet Sbroz. lib. 2. de Vicario Episc. q. 29. Garcias de beneficio. p. 5. c. 8. n. 36.

Deinde requiritur, vt sit Vicarius seu Officialis principalis: Interdum enim duo sunt in diocesi officiales, vnus principalior, & alter ei subordinatus; vel alter eorum præsit Consistorio Episcopi tantùm in quibusdam casibus, v. g. matrimonialibus, decimalibus. Et iste non potest esse Sedis Apostolicæ delegatus, nisi aliunde præminentiam vel dignitatem habeat, vt si Ecclesiæ Cathedralis Canonicus sit. Ita colligitur ex cit. Clem. 2. de ijs quæ docet Garcias cit. c. 8. n. 20.

Quòd si autè duo Officiales equè principales & in solidum constituti sint, an, & à quo causæ Officiali delegatæ expediri debeant, tractat Zab. Clem. 2. de rescript. Anton. & Imola in c. quoniã, de off. deleg. n. 5. Barbatia col. 9. quòd rescriptum propter incertitudinem vitietur, ideòque ad Papam rescribendum, vt nouam commissionem faciat, arg. c. ad huc, 10. de rescriptis. Sed ex hoc c. nihil ostendi potest, quia loquitur in casu, quo Iudex omnino incertus datus est, hic autem loquitur in casu, quo Iudex incertus ex certis delegatus fuit. Et arbitror valde probabiliter dici posse cum Gl. in c. quoniã, ver. substituti, ibid. Beroio n. 74 Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 27. n. 37. rescriptum ipso iure validum esse, ita vt si aduersarius consentiat, vel nihil opponat, is iudex expedire possit, cui impetrans priùs præsentauit. Sin autem aduersarius excipiat, tum ne præiudicium illi fiat, si fortè huic Papa non commisit, eius declaratiope-

tio petenda est. Veruntamen declarando non nouum delegationis ius conferret, sed prius explicaret, iuxta ea, quæ docet Bartol. in l. Duo sunt Titij, 30. ff. de testam. tutela. Consequenter dicendum est cum Sanchez cit. loco, Quod rescriptum gratiæ v. g. dispensationis faciendæ in tali casu præsentari possit Vicario, cui impetrans maluerit, cum de nullius præiudicio agatur, & beneficia Principis latam ac benignam interpretationem habere debeant, c. quamuis, 4. de præb. in 6. Et erit in hoc casu locus præuentioni, vt post præsentationem vni factam, alter se immiscere non possit. Siquidem hæc est institutio iudicij externi, vt si plures iudices in solidum concurrant, detur locus præuentioni.

Veruntamen in foro conscientiæ si v. g. à sacra pœnitentiaria Confessario in Theologia aut iure Canonico Magistro committatur facultas dispensandi, quod dimisso, qui v. g. iudicat dispensationem fieri non posse, vel non nisi cum magno onere, aut imposta longa pœnitentia, impetrans alterius iudicio se submittere possit, probabiliter docet Sanchez lib. 8. disp. 27. n. 40. contra Nauar. consil. 8. de offic. delegati edit. 2. Ratio est: Quod delegans seu committens causam, censetur id facere secundum naturam & institutionem fori: Atqui non, vt in externo foro, vbi iudicium coeptum est, etiam finiri debet, l. 30. ff. de iudicij; ita etiam se res habet in foro conscientiæ: quin potius concessum est pœnitenti, si habeat priuilegium v. g. eligendi Confessarium pro vna vice, atque vnus eum absolvere noluit, iterum se eundem, vel alteri subijcere: dummodò absolutio prius collata non fuerit, seu causa consummata non sit, iuxta ea, quæ tradit etiam Suarez p. 3. tom. 4. disp. 27. f. 4. dub. 2.

His præmissis sequuntur Notanda, quæ ex isto c. colliguntur: Primum. Vicarius Generalis seu Officialis Episcopi, quatenus consideratus Iudex in eius tribunali iurisdictionem exercens, sic eadem cum Episcopo persona censetur. Quare sicuti Episcopus ita & ipse, Metropolitano subiectus est, qui pro-

inde illum ratione officij malè administrati, aut iniustæ sententiæ latæ punire, & excommunicare potest, vt in hoc c. apparet, & notauit Gl. hic, ver. rationabili causa, Ioann. Monachus, n. 2. vbi aiunt, si Vicarius Episcopi delinquat vt persona priuata, quod Archiepiscopus se immiscere non possit, nisi ad ipsum appellatum sit, secus, si deliquerit in pertinentibus ad officium seu iurisdictionem suam. Et Pauinus de potest. Capituli Sede vacante, p. 2. princ. q. 10. n. 23. Sbrozius lib. 3. de offic. Vicarij, q. 57. n. 6. Quod Episcopus teneatur exhibere Vicarium Archiepiscopo poscenti. Veruntamen Officiali Archiepiscopi nulla competit potestas in Coepiscopum aut Vicarium Generalem eius, ob dignitatem & eminentiã iurisdictionis Episcopalis, sicuti DD. comuniter annotant.

Declarandum tamen est hoc Notandum. Quod Episcopus possit de delicto aut negligentia Vicarij in officio suo commissa cognoscere, eumque punire, si ipse extra culpam fuit, vt docet Speculator lib. 2. partic. 1. tit. de competentis Iudicis additione, §. Sequitur videre, n. 3. & Sbrozius cit. q. 57. n. 11. Imò aiunt, quod Archiepiscopus in hoc casu se immiscere non possit, nisi Episcopus requisitus cognoscere recuset. Ratio huius declarationis afferri debet, quod Vicarius etiam ratione officij sui quodammodo subiectus & subordinatus sit Episcopo suo: quia licet eius potestas & iurisdictione eadem sit cum iurisdictione Episcopali, alio tamen modo in Vicario residet, & aliter in Episcopo, in illo videl. cum dependentia à voluntate, & imperio Episcopi. Quamobrem Episcopus inuigilare debet Vicario, & quæ malè ab eo acta sunt, rescindere: neque enim culpa Officialis, aut Vicarij domino nocere debet, ait Rebuffus in praxi, de Vicarijs n. 41. arg. l. vn. §. Si Procurator, ff. Si quis ius dicenti non obtemperet; & tit. de forma Vicariatus, 140. vbi exemplum affert: Si Vicarius beneficium Ecclesiasticum personæ indignæ contulit, id eoque priuationem pro ea vice incurrit, c. cum in eunctis, §. Clerici, de elect. quod id

D d d ; Epi-

Episcopo, si nec mandarit, nec ratum haberit, obesse non debeat, quò minus digno conferre possit. Quia sicuti culpa, ita & pœna proprias debet tenere auctores, l. fancimus, 2. C. de pœnis. Et Episcopus committens Vicario conferendi facultatem, censetur mandasse, vt idoneæ personæ conferatur: quare si indigno contulit, transgressus est limites mandati. Sed neque potest Vicarius, rescissa priore collatione, alteri cõferre: cum functus sit officio suo, ideòq; potestas redeat ad committentem, videl. Episcopum, argum. c. Si compromissarius, 37. §. Si verò eligat, de elect. in 6. Quotiescunq; Episcopus in culpa fuit, vt quia imperitum Vicarium constituit, aut negligentem sciens tolerauit, tum tenetur ex maleficio, aut quasi maleficio eius, etiam ad damnorum resarcionem, vti docet idem Rebuffus de forma Vicariatus, n. 189. Sbrozcius lib. 2. q. 30. Pauinus de potest. Capit. Sede vacante, p. 2. princ. q. 10. n. 23. Piafecius in praxi Episc. p. 2. c. 4. n. 15.

Corollarium. Tameñ à Vicario Generali ad Episcopum appellari nequit, tamen supplicari potest, vt acta eius rescindantur, vel de nullitate sententiæ cognoscatur: quia talis supplicatio seu petitio etiam ad ipsum met Vicarium dirigi potest, vti annotauit Cardinal. super Clem. 1. de rescript. q. 7.

10 NOTANDUM II. Vicarius Generalis Episcopali sibi substituere non prohibetur. Id enim supponitur in hoc c. quando quæritur; Si Vicarius ab Archiepiscopo excommunicatus sit, vtrum excommunicatio etiam in substitutum eius, siue vices illius gerentem redundet. Poterat enim esse ratio dubitandi, secundum Ancharanum hic. Quia Archiepiscopus excommunicauerat Vicarium sub nomine officij: Ergo videbatur censurâ afficere eum omnem, qui officium Vicarij gerebat. Sed contrarium asserendum est; quia excommunicatio, cum grauissima pœna sit, non afficit nisi personas delinquentes: Quòd si verò substitutus Vicarij communicauit excommunicato in crimine, ob quod excommunicatus fuit; si videl. propter excommunicationem Episcopi Vicario sub excommunicationis censura interdi-

ctum sit, ne officium Vicariatus exerceret, tum si quis ab eo commissionem aliquam scienter acciperet, communicaret illi in crimine, ob quod excommunicatus est, ideòque & ipse similem excommunicationem incurreret, iuxta c. si concubinæ, 55. de sent. excommun. & notat hic Ioann. Monachus num. 6.

Sed obstare videtur c. Clericos, extrâ hoc tit, vbi dicitur: Quòd Vicarius alium Vicarium substituere non possit. Respond. sicut ibi, & Dico primò cum Ioann. Andr. & Ancharano hoc c. Roberto Maranta de ordine iudiciorum, p. 4. distinct. 5. q. 1. Sbrozcius lib. 2. q. 66. Vicarius Generalis non potest absolute loquendo officium suum alteri committere, seu alterum similem sibi Vicarium substituere, argum. Authent. Vt nulli Iudicum liceat &c. collat. 9. Imò neq; Episcopus suum officium ordinarij alteri committere potest, nisi id à lege concessum esset: cum inferior Principe Vicarium constituere non possit, iuxta cit. Auth. Vt nulli Iudicum, & Authent. de collatoribus, §. Ad hæc prohibemus: quando quidem Vicarius ordinariam potestatem habere censetur, vti constat ex tit. ff. de officio eius cui alterius vices.

Dico II. Vicarius Episcopi ex causa necessitatis propter absentiam, vel infirmitatem Vicarium simili iurisdictione substituere potest secundum Gl. receptam in Clement. 1. ver. locum, de Regular.

Dico III. Si Vicarius iussu, seu auctoritate Episcopi alium sibi substituatur, absolute, & ad tempus longum, valet substitutio. Quia non tam ipsius Vicarij generalis quam Episcopi substitutus seu Vicarius censetur, vti notat Rebuffus de forma Vicariatus, n. 77. & seqq. Sbrozcius cit. c. 66. n. 17. Siquidem, vt supra dictum, Episcopus præter officialem principalem, alium minus principalem, vel subordinatum principali creare potest.

QUÆRITUR hoc loco; Vtrum Vicarius generalis causam vnã vel plures alteri delegare possit? Affirmat Sbroz. lib. 2. cit. q. 66. n. 20. & seqq. Quia omnis Iudex ordinarius alteri delegare potest, vti docent DD. in l. more, ff. de iurisdic. Sed Vicarius genera-

generalis, saltem in causis ratione Vicariatus sui ipsi competentibus, ordinarius Iudex est: Ergo tales causas delegare potest. Et addit Sbrozjus n. 16. Etiam ad vniuersitatem causarum delegatos in diocesi institui posse à Vicario, v. g. rurales Decanos. Sed contra est. Quòd quicumque iure non suo, sed alieno iurisdictionem obtinet, alteri demandare seu delegare non possit, vti habetur expressè in cit. l. more. Vicarius autem Generalis non iure proprio, sed sibi commissio iurisdictionem Episcopalem obtinet: nam aliòquin titulum in Episcopali officio haberet, quod nemo dixit: Ergo delegare non potest. Respond. igitur ad q. & Dico. Quòd Vicarius delegare possit non suo iure, sed iure ac potestate sibi commissà ab Ordinario: sicuti suprà dixi de Vicarijs temporalibus parochiarum, quòd Cooperatores sibi adscribere possint, eis partem iurisdictionis delegando, ex facultate & permissione ipsis ab Ordinario concessa. Neque id mirum videri debet, quandoquidem de Vicario Generali generatim dici potest, eius potestatem amplius non extendi, quàm ipsi fuerit concessum, vti notauit Piafecius in praxi p. 2. c. 4. n. 12. Qui exinde colligit, Vicarij iurisdictionem esse quasi delegatam; mallem dici, esse ordinariam, quamuis in Vicario existat per modum eiusdem delegationis, seu commissionis, iuxta voluntatem committentis. Neque dubitari potest, quin in generali commissione Vicariatus potestas delegandi ad vnam vel alteram causam comprehendatur, cum id pænè necessarium sit ad officium Vicarij generale, præsertim si diocesis ampla sit. Sed vtrum delegare possit ad vniuersitatem causarum in foro externo sine speciali Episcopi mandato, id ex consuetudine diocesis colligi debet: Si enim Episcopus talia fieri sciat, & patitur, tacitè eam potestatem committere censetur.

14. **NOTANDVM III.** Si Vicarius generalis excommunicatus sit, atque vitandus, ita vt iurisdictione priuatus censeatur, tum etiam acta vices gerentis irrita erunt, si ab eo solo iurisdictionem acceperit. Ita Gregor. X. in

hoc c. Sed variè explicant hic Canonistæ, vt videre est in Gl. magna, & apud Ioann. Monachum, & Ancharanum hîc, Ioann. Andr. n. 2. Abbatem in c. licèt, n. 8. de offic. iudicis delegati. Communior autem responsio est, si Vicarius generalis excommunicatus sit, qui ab ipso solo (non accedente Episcopi auctoritate) iurisdictionem acceperunt, non posse eà vti, si res integra sit, seu causa nondum cœpta: Sin autem res integra non sit, sed reus v. g. citatus, tum non suspendi iurisdictionem respectu iuris causæ, sed absolui posse, nihil obstante, quòd Vicarij excommunicatione superuenit. Atque hæc sententia verissima est, si loquamur de delegatis à Vicario, quòd sicuti morte delegantis eorum iurdictio extinguitur, si res integra sit, non item si causa cœpta, ita etiam suspendatur eorundem iurdictio per delegantis excommunicationem: quæ quasi mors ciuilis est, sicuti docent DD. in c. licèt, 30. vbi Abb. n. 8. de offic. delegati. Verùm Gregor. X. in hoc c. loqui non videtur de delegatis à Vicario, sed de substitutis, seu vicem gerentibus; atque absolutè, & sine distinctione, quòd per excommunicationem Vicarij substituentis eorum quoq; iurdictio suspensa sit.

Est autem magnum discrimen inter delegatum & substitutum. Quia substitutus v. g. à Vicario ad tempus modicum propter absentiam suam, idem tribunal, eandemque iurisdictionem obtinet, vti optimè notauit Robertus Maranta cit. p. 4. dist. 5. n. 18. Quare mirum non est, si excommunicato Vicario substituento, adeoque suspensa eiusdem iurisdictione, etiam substituti ab ipso iurdictio suspèdatur, tametsi causa cœpta sit, quandoquidem non diuersam iurisdictionem obtinet, vti bene notauit Innoc. in cit. c. licèt, in fine, Sbrozjus de Vicario Episc. p. 3. q. 18. n. 10. At verò delegatus habet iurisdictionem deriuatam, & distinctà à iurisdictione subdelegantis: quare mirum non est, quòd subsistere possit, causà iam cœptà, tametsi delegantis iurdictio per mortem naturalem, aut ciuilem sublata sit. Nam pari etiam ratione, si Episcopus excommu-

nicatus

nicatus sit, aut suspensus, vel interdictus (intellige si denunciatus fuerit, vel notorius Clerici percussor) tum suspēditur iurisdīctio Vicarij etiam quoad causas iam cōceptas: Per mortem verò, vel renuntiationem Episcopi extinguatur omnis iurisdīctio Vicarij, quippe qui eandem cum Episcopo habet, vti dixi lib. 1. tr. 4.

16 Corollarium. Mortuo Episcopo Capitulum Vicarium Generalem seu Officiale confirmare debet, vel eo remoto, alium constituere; idq; intra decem dies post mortem Episcopi, secundum Trident. Constit. sess. 24. c. 17. de reformat. Atque iste à Capitulo vacante Sede constitutus vel confirmatus Vicarius Episcopalem iurisdīctionem loco & vice Capituli exercet. Quare eiusdem Vicarij potestas vnà cum Capituli iurisdīctione iterum expirat per noui Episcopi cōfirmationem, & Episcopatus possessionem, ita vt denuo confirmari debeat, sicuti tradit Franc. de Pauinis de potest. Capituli, Sede vacante, p. 2. q. 10. n. 19. Sbrozianus lib. 3. q. 42. n. 9.

Porro ex his colligit Felinus c. eam te, n. 17. ver. Faciunt hæc, de rescript. Quòd causa à Sede Apostolica delegata Vicario seu Officiali Episcopi, ab illo cognosci non possit, si Episcopus mortuus sit cum à Capitulo assumptus & confirmatus iam non sit Vicarius Episcopi, sed Capituli. Contrarium tamen probabiliter tradit Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 27. n. 33. Cum enim Episcopale iurisdīctionem vice Capituli exerceat, quodammodo est Vicarius Episcopi, sicuti eum etiam appellat Zabarella Clem. 2. de rescript. q. 13. Accedit, quòd in his commissionibus ad mentem potius Summi Pontificis, quàm ad iuris rigorem attendere oportet. Accedit id, quod bene annotauit Berquius in c. quoniam, n. 81. de offic. delegati, ex Baldo in l. 4. C. de emancip. liberorum; Tamen si rescripta ad lites strictam interpretationem habeant, quatenus concernūt iura ex præiudicio partium; tamen amplam interpretationem merentur, quatenus concernunt potestatem seu facultatem Principis conce-

dentis aut delegantis. Quia simili ratione probabiliter dicitur cum Flaminio de resignat. benefic. lib. 1. q. 11. n. 17. Sbrozianus lib. 3. q. 49. in fine. Sanch. lib. 8. disp. 27. n. 41. & alij apud Franc. Pauinum de potest. Capituli, Sede vacante p. 2. q. 10. n. 13. Si causa à Sede Apostolica delegata sit Officiali sub nomine officij sui, neque ex coniecturis appareat, quòd delegans intentionem ad personam singularem direxerit, Vicario mortuo, aut deposito, causam à successore expediri posse, sicuti & à substituto: Licet plerique contrarium sentiant, Dominicus in c. statutum, col. 3. de rescript. in 6. Decius, in c. quoniam, 14. n. 9. Berquius n. 100. Felinus n. 7. de offic. delegati, & alij apud Pauinum l. c. Sanchez citata disput. 27. n. 8. propter regulam ex Bartolo acceptam in l. quòd Principi, ff. de legibus; Si dignitas alicui competat non proprio, sed alieno iure, commissionem illi factam ratione dignitatis, non transire ad successorem. Quòd enim causa alicui delegata ratione dignitatis ad successorem deuoluatur, ratio est, quia dignitas, (competens alicui iure proprio) nunquam moritur, ideòque ad successorem transit, c. si gratiosè, de rescript. in 6. Hæc autem ratio cessat in Vicario: Cum enim ius nullum dignitatis habuerit, dignitas eius extinguatur per mortem aut depositionem, ideòque propriè successorem non habet. Quæ sententia spectato iuris rigore vera est: Sed prior, vt dixi, probabilis, & in praxi rita, propter præsumptam mentem Pontificis delegantis illi, qui officium Vicariatus exerceat, vti bene aduertit Abb. in cit. c. quoniam, n. 11.

Sed numquid etiam, vice versa, Episcopus causam Vicario suo sub nomine officij delegatam cognoscere potest? Respond. & dico I. Dum Vicarius in officio est, Episcopus se intromittere, aut quoad talem causam Vicario quidquam imperare nequit. Ita ex omnium sententia docet Rebuff. in forma Vicariatus, n. 161. Sanch. cit. disp. 27. n. 30. Nauar. lib. 1. consil. 5. de offic. delegati, edit. 2. Quia quoad hanc causam sibi à Sede Apo-

Apostolica delegatam nullam habet Vicarius cum Episcopo communionem; neque ipsi subordinatus est, sed potius maior Episcopo, iuxta c. sanè, 11. de offic. del.

Dico II. Neque mortuo, aut deposito Vicario Episcopus causam expedire potest. Ita ex communi Decius cit. c. quoniam, n. 9. Nau. & Sanchez ll. cc. contra Bertachinum de Episcopis lib. 4. p. 7. q. 4. Ratio est: Quia licet mortuo, aut deposito Vicario, officium Vicariatus ad Episcopum redeat, non tamen iurisdicctio à Papa delegata ad Episcopum deuoluitur: cum ea omnino diuersa ac separata sit.

CAPITVLVM II.

Licet.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus Generalem Vicarium instituat, tametsi vi huius generalis commissionis ad ipsum caularum Episcopaliū cognitio pertineat, non tamen in delinquentes inquirere, eosdemque punire, vel à beneficijs aut officijs suis amouere potest, nisi talis potestas ei specialiter committatur.

SUMMARIUM.

1. Licet aliquis vi Vicarius Generalis, seu principalis Officialis constitutus sit, non potest tamen ea expedire, quæ specialem commissionem desiderant.
Habet interim præsumptionem pro se, quod omnes causas episcopalis iurisdictionis expedire possit, nisi iure scripto, vel recepta ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari constet.
2. Enumerantur causa speciales, quæ in generali officio Vicariatus non comprehenduntur: & inter eas primum locum tenent causa criminales.
3. Secundum locum tenent matrimoniales.
4. Tertium tenent casus seu peccata in foro penitentia Episcopo reseruata, ab his enim (& multominus à reseruatis Sedi

Apostolica) absolueri non potest, neque absolueri potestatem alijs committere, absque speciali commissione.

5. *Sunt & alij casus, qui quod graues & ardui sint, Vicario commissi: nō censentur.*

NOTANDVM Vn. Qui Officialis principalis seu generalis Vicarius Episcopi constitutus est, non potest ea præstare, quæ specialem commissionem desiderant. Simile quiddam legimus in c. 5. de Procurator. in 6. Qui generaliter constituitur ad negotia Procurator, agere & experiri potest, exceptis his casibus, qui mandatum exigunt speciale. Habet tamen Vicarius generaliter institutus præsumptionem pro se, quod omnes causas iurisdictionis Episcopalis expedire possit, nisi constet vel ostendatur iure scripto, aut recepta Ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari, vti ex communi docet Garcias p. 5. de benefic. c. 8. n. 65. Rebuffus in praxi p. 1. tit. de forma Vicariatus, n. 152. Adeo quidem, vt si in aliquo can. dicantur, quippiam ad Episcopi, vel diocesani potestatem pertinere, nisi inter casus exceptos sit, censerit debet etiam Vicario Generali competere: cum eadem ipse iurisdictione præditus sit.

Inter causas autem speciales, quæ in officio Vicariatus generaliter commissi non veniunt, primum locum tenent criminales; adeo, vt si absque speciali Episcopi commissione Vicarius se intromittat, processus irritus sit, ob iurisdictionis defectum. Sed limitari debet primò: Quod Vicarius, absque speciali commissione, inquirere & cognoscere possit de delictis, non vt puniat, sed vt Episcopo referat, vti docent hic Lâpus, n. 1. Ancharanus ante q. 1. Franc. de Pauinis de potest. Capituli p. 2. q. 10. n. 31. & alij apud Sbrozium lib. 2. q. 143. qui addit n. 8. quod Vicarius eum, de quo inquisuerat, sine Episcopi mandato absolueri possit, si absolueri esse existimet.

Secundò: Quod Vicarius sine speciali commissione inquirere possit non in ordine ad puniendum, sed ad emendandum, scandala cauenda, &c. vti docent DD, citati.

E e e Ter-